

Osnovna šola Hudinja

JESEN ŽIVLJENJA

Avtorji:

**Sara Štefanič, 9. a / 9
Špela Cviki, 8. a / 9
Manja Topličanec, 8. a / 9**

Mentor:

Mateja HRASTNIK, prof. slov.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2007

KAZALO SLIK

Slika 1: Nove kopalnice	12
Slika 2: Udobni prenovljeni prostori	13
Slika 3: Pustno rajanje	14
Slika 4: Izdelovanje butar	14
Slika 5: Obisk otrok ob praznovanju rojstnih dni	15
Slika 6: Starostniki, ki bivajo v domu	24
Slika 7: Gospa Viktorija Colnar	25
Slika 8: Starostnika, ki prihajata v Dnevni center	25
Slika 9: Ta veseli pust	26
Slika 10: G. Bojan Šrot in ga. Ana Mulej	27
Slika 11: Kostanjev piknik	28

KAZALO

KAZALO	3
POVZETEK	4
1 UVOD	5
1. 1 TEORETSKE OSNOVE	6
1. 2 OPIS RAZISKOVALNEGA PROBLEMA	9
1. 3 HIPOTEZE	9
1. 4 RAZISKOVALNE METODE	9
1. 4. 1 DELO Z LITERATURO	9
1. 4. 2 POGOVORI S STAROSTNIKI	10
1. 4. 3 INTERVJU	10
1. 4. 4 ANKETA	10
1. 4. 5 OBLIKOVANJE PISNEGA POROČILA	10
2 OSREDNJI DEL	11
2. 1 OPIS RAZISKOVALNIH REZULTATOV	11
2. 1. 1 KRIZNI CENTER ZA MLADE CELJE	11
2. 1. 2 ŽIVLJENJE V DOMU	14
2. 1. 3 ANKETE ZA UČENCE	16
2. 1. 3. 1 ANKETNI LIST	16
2. 1. 3. 2 ANALIZA ANKETE	18
2. 1. 4 POGOVORI S STAROSTNIKI	23
2. 2 DISKUSIJA	30
3 ZAKLJUČEK	32
4 VIRI	33
4. 1 LITERATURA	33
4. 1 INTERNETNI NASLOV	33
4. 2 OSTALI VIRI	33
4. 3 VIRI FOTOGRAFIJ	33

POVZETEK

Sprehajale smo se po parku in tam srečevale veliko ljudi. Nepoznani, tuji obrazi; eni z dvignjeno glavo, ponosni in zadovoljni, drugi žalostni in potrti. Vsi pa so imeli skupno lastnost – leta. Srečevale smo namreč predvsem starejše ljudi, kajti naš sprehod je potekal v bližini Doma ob Savinji.

In takrat smo začele glasno razmišljati o teh ljudeh – starostnikih. Kaj kmalu pa smo ugotovile, da nas o njih marsikaj zanima, zato smo se odločile. Raziskale bomo življenje starostnikov!

Odpravile smo se v Dom ob Savinji, se tam pogovarjale z gospo Majo Brglez Vivod, vodjo Centra za pomoč na domu, ki nam je dala zelo izčrpne podatke o življenju v tem domu. Potem nas je peljala na ogled doma, spotoma pa smo opravile še nekaj pogovorov s starostniki, ki tukaj bivajo. Zelo smo bile presenečene, kajti ti ljudje so polni pozitivne energije, vedno pripravljeni udeležiti se kakšne dejavnosti in – kar ljudje danes vse premalo počnemo - radi se pogovarjajo. Vsaka pripoved posameznika bi lahko bila posebno poglavje v romanu življenja. Po teh pogovorih smo ugotovile, da so starostniki tisti, ki so zadovoljni z majhnim in zato vredni velikega. Po srcu so dobri, prijazni, preprosti in skromni ljudje, ki imajo nekaj, kar ji lahko marsikdo zavida: ceniti znajo življenje, drug drugemu prisluhniti in si pomagati.

In ker nas je zanimalo tudi, kaj o starostnikih mislijo otroci naše starosti, smo sestavile anketo in jo razdelile med učence predmetne stopnje.

1. UVOD

Domovi za ostarele občane so bili v družbi dolgo časa stigmatizirani. Imenovali so jih hiralnice in natančno to funkcijo so tudi opravljali – starejši ljudje so v njih poležavali in v bolj ali manj nemogočih razmerah čakali na smrt. Zaradi takšnih spominov nanje je bilo še nedavno mogoče slišati kakšnega starčka, češ da bo prišel strašit svoje otroke, če ga bodo dali v dom. Na srečo vseh pa se je ta podoba v zadnjih letih zelo spremenila, še posebej izrazit napredek se vidi v zadnjem desetletju. In med najbolj sodobne v državi – vsaj glede na celovitost ponudbe – sodi ravno celjski Dom ob Savinji. Zadovoljne obraze njegovih prebivalcev lahko tam vidimo tako rekoč vsak dan.

Dom ob Savinji je edini v Sloveniji, ki uresničuje vse storitve oskrbe starostnikov. Zdaj je v njem 241 stanovalcev, poleg tega pa še pet začasnih in 70 nepomičnih. V sklopu doma delujejo center za pomoč na domu (od leta 1999), oskrbovana stanovanja, pomoč na daljavo – tako imenovani rdeči gumb – in dnevni center. Sploh dnevni center je v zadnjem času posebej priljubljen, na zahtevo varovancev so ga morali uvesti tudi ob sobotah. V njem je vpisanih 38 starejših, ki tam družabno preživljajo prosti čas. Seveda niso vsi ves čas tam, a v povprečju se v tej njihovi dvoranici vedno najde 25 obiskovalcev. Ustvarjajo ročna dela, pojejo in pripovedujejo šale, še posebej radi pa se šalijo s sestrami.

In ker sta si pravkar navedena podatka zelo nasprotujoča, smo se odločile, da se prepričamo, ali je v Domu ob Savinji zares tako prijetno. Odpravile smo se h gospe Vivod, povprašale smo jo vse, kar nas je zanimalo in izvedele smo marsikaj. In vse njene trditve so potrdili in podkrepili še stanovalci doma, ki kar niso mogli prehvaliti tako zaposlenih kot življenja in organizacije dejavnosti v domu.

Ker smo tudi same začele razmišljati o jeseni našega življenja, nas je nadalje začelo zanimati, kaj o njej mislijo otroci naše starosti. Te odgovore nam je dala anketa.

Ta raziskovalna naloga pa verjetno ne bo pokazala čisto realne slike starostnikov, omejile smo se namreč samo na tiste, ki bivajo v omenjenem domu.

1. 1 TEORETSKE OSNOVE

Osnovna dejavnost domov je zavodska oblika varstva za starejše. Zakon o socialnem varstvu jo uvršča v javno službo ter opredeljuje kot obliko institucionalnega varstva – socialnovarstvene storitve, namenjene odpravljanju osebnih stisk in težav starejših od 65 let in drugih oseb, ki zaradi starosti, bolezni ali drugih razlogov ne morejo živeti doma.

Institucionalno varstvo po zakonu obsega vse oblike pomoči v zavodu, drugi družini ali drugi organizirani obliki, s katerimi se upravičencem nadomeščajo ali dopolnjujejo funkcije doma in lastne družine, zlasti pa bivanje, organizirana prehrana in varstvo ter zdravstveno varstvo.

Upravičenci do storitev domov so po zakonu državljani Republike Slovenije, ki imajo v Sloveniji stalno prebivališče ter tujci, ki imajo dovoljenje za stalno prebivanje pri nas. O sprejemu ali premestitvi oziroma odpustu v soglasju z upravičenci ali njihovimi zastopniki odločajo domovi¹.

Trenutno je v Sloveniji na voljo 14.170 mest v 78 domovih, od tega 12.330 v 61 javnih zavodih in 1.840 v 17 zasebnih ustanovah s koncesijo. Zadoščajo za namestitvev okrog 4,5 % prebivalcev, starih 65 in več let. Zmogljivosti so povprečno zasedene 98 % vse dni v letu.

Ob namestitvi oziroma sprejemu v oskrbo stanovalec in dom z dogovorom, določenim v posebnem pravilniku, opredelita obseg in vrsto oziroma ustrezno kategorijo storitev oskrbe ter posebnosti pri izvajanju storitev².

¹ Milan, Pavliha ... idr.: Pravice in soodgovornost življenja v starosti, ur. Milan Pavliha, Velenje: Pozoj: Tecum, 2006, str. 25 – 27.

² Slovenski domovi za starejše. Predstavitev dejavnosti in organiziranosti domov za starejše in posebnih socialno varstvenih zavodov, Skupnost socialnih zavodov Slovenije, Ljubljana, str.1.

Oskrbne storitve plačujejo stanovalci sami oziroma s pomočjo svojcev ter občin. Cene oskrbe morajo biti oblikovane v skladu s predpisano metodologijo, sprejemajo jih pristojni organi upravljanja domov. K njim morajo pridobiti soglasje ministrstva, pristojnega za socialne zadeve.

Zdravstvene storitve v domovih so zagotovljene iz obveznega zdravstvenega zavarovanja. Cene zdravstvenih storitev so določene v vsakoletni pogodbi doma z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije, ki je tudi plačnik teh storitev.

Domovi za starejše lahko ob osnovni opravljajo tudi dodatne dejavnosti.

Osnovna dejavnost obsega:

- * bivanje oziroma namestitev v eno-, dvo- oziroma večposteljnih sobah, vzdrževanje prostorov in perila,
- * organizirano, zdravstvenemu stanju primerno prehrano ter tehnično oskrbo,
- * osebno pomoč, socialno oskrbo ter varstvo,
- * zdravstveno nego in zdravstveno rehabilitacijo,
- * osnovno zdravstveno in specialistično dejavnost, ki pa ga v domovih izvajajo zdravstveni domovi ali zasebni zdravniki.

Storitve v okviru osnovne dejavnosti so standardizirane. Odstopanja od standarda so dopustna navzgor zaradi boljših (nadstandardnih), odstopanja navzdol zaradi bivalnih pogojev, nižjih od standardnih. Omenjena odstopanja vplivajo tudi na višino cene oskrbe³.

³ Slovenski domovi za starejše. Predstavitev dejavnosti in organiziranosti domov za starejše in posebnih socialno varstvenih zavodov, Skupnost socialnih zavodov Slovenije, Ljubljana, str.2.

Dodatne dejavnosti so različne, obsegajo lahko:

- * različne dodatne oskrbne ali druge storitve za stanovalce domov, ki niso zajete v standardiziran obseg posamezne kategorije oskrbe,
- * dnevno varstvo za starejše, ki živijo doma; vključuje oskrbne in zdravstvene storitve,
- * oskrbne in zdravstvene storitve za stanovalce oskrbovanih stanovanj,
- * zagotavljanje ustrezne prehrane in zdravstvene nege ter drugih oblik pomoči posamezniku in družini na domu,
- * storitve socialnega servisa na domu za starejše oziroma druge,
- * sodelovanje z drugimi sorodnimi organizacijami, društvi in posamezniki za izvajanje različnih oblik dejavnosti, namenjenih starejšim ljudem zunaj doma,
- * opravljanje drugih storitev, predvsem za starejše v njihovem domačem okolju.

Cene storitev tega dela dejavnosti določajo organi upravljanja domov.

Dejavnost domov spremljajo in nadzirajo: ministrstvi, pristojni za področji socialnega in zdravstvenega varstva, Socialna inšpekcija, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Računsko sodišče. Domovi morajo imeti zagotovljeno tudi notranjo in zunanjo revizijo poslovanja.

Domovi si prizadevajo svojim stanovalcem zagotoviti čim bolj kvalitetno, strokovno ustrezno oskrbo, nego in pomoč ter življenje v okvirih, ki jim jih dopuščata visoka starost in zdravstveno stanje. Domovi želijo biti tudi čimbolj odprte ustanove, ki se povezujejo z ožjim in širšim družbenim okoljem⁴.

⁴ Slovenski domovi za starejše. Predstavitev dejavnosti in organiziranosti domov za starejše in posebnih socialno varstvenih zavodov, Skupnost socialnih zavodov Slovenije, Ljubljana, str. 2.

1. 2 OPIS RAZISKOVALNEGA PROBLEMA

Ko pomislimo na besedo starostnik, imamo pred očmi starega, bolnega človeka, ki vse dni preleži doma in je sam sebi v napoto.

- * Pa to velja za vse starostnike?
- * Kako preživljajo dneve starostniki, ki so v domu za starejše?
- * Kakšne cilje imajo?
- * V kakšni meri so zadovoljni in srečni?
- * Kako na starostnike gledajo mlajši?
- * Kakšen odnos imajo do njih?
- * Ali razmišljajo o svoji starosti in kaj menijo o njej?

Vse to in še veliko več so vprašanja, ki se nam porajajo in v naši raziskovalni nalogi želimo poiskati odgovore nanje. Na osnovi raziskovalnih vprašanj smo postavile hipoteze.

1. 3 HIPOTEZE

- * Starostniki, ki bivajo v domovih za ostarele, so nesrečni.
- * Pogrešajo dejavnosti, posebnih želja nimajo.
- * Učenci se svoje starosti ne veselijo, zadnja leta življenja pa želijo preživeti doma, kjer jih bodo obiskovali sorodniki.
- * Mlajši imajo do starostnikov spoštljiv in prijazen odnos.
- * O življenju v domovih za ostarele vedo malo.

1. 4 RAZISKOVALNE METODE

1. 4. 1 DELO Z LITERATURO

Preko interneta smo poiskale razpoložljivo literaturo o starostnikih. Nato smo se odpravile v Osrednjo knjižnico Celje in opravile izbor literature. Pobrskale smo tudi po revijah in časopisih. Ob prebiranju literature so se nam porodila nova vprašanja, na katera smo dobile odgovore v pogovoru z gospo Majo Brglez Vivod.

1. 4. 2 POGOVORI S STAROSTNIKI

Pogovarjale smo se s šestimi starostniki, ki trenutno bivajo v domu za starejše »Ob Savinji.« S pogovori smo predvsem poskušale ugotoviti, kakšno življenje živijo v domu. Ta raziskava tako ni čisto realen pokazatelj dejanskega stanja starostnikov, kajti tu niso zajeti starostniki, ki zadnja leta življenja preživljajo doma, pri sorodnikih ipd.

1. 4. 3 INTERVJU

V začetku januarja 2007 smo se odpravile na obisk h gospe Maji Brglez Vivod, vodji Centra za pomoč na domu. Spoznale smo življenje in delo v tem domu. Prijazno nam je postregla z vsemi odgovori, ki so nas zanimali. Intervju smo zvočno posnele in ga nato prenesle v pisno obliko.

1. 4. 4 ANKETA

V to raziskavo smo zajele učence od petega do devetega razreda OŠ Hudinja v šolskem letu 2006/2007. V vzorcu je bilo 149 učencev. S to anketo smo ugotovile predvsem, kaj o starostnikih mislijo učenci in kakšen odnos imajo do njih.

1. 4. 5 OBLIKOVANJE PISNEGA POROČILA

Pri obdelavi podatkov smo si pomagale z osebnim računalnikom. Besedilo smo oblikovale v programu MS Word 2000, slike pa smo izdelali z digitalnim fotoaparatom SONY DSC – P 72 .

2 OSREDNJI DEL

2.1 OPIS RAZISKOVALNIH REZULTATOV

2.1.1 CELJSKI DOM ZA STAROSTNIKE »OB SAVINJI«

Podatki, ki so navedeni v naslednjih poglavjih (do Ankete za učence), so vzeti iz pogovora z gospo Majo Brglez Vivod.

Dom ob Savinji Celje leži na južnem delu mesta. Na eni strani dom obdajata breg plitke in mirne Savinje ter mestni park, na drugi strani pa mestni vrvež. Osnovna dejavnost doma je nudenje oskrbe, zdravstvene nege in rehabilitacije stanovalcem. V dom lahko sprejmejo 241 stanovalcev, in sicer v dve enoti, ki sta locirani vsaka v svojem objektu, medsebojno pa jih povezuje vezni hodnik. Zdravstveno - negovalna enota I imenujejo osemnadstropno stavbo, ki je pričela z delovanjem leta 1972 in se razprostira v neposredni bližini levega brega Savinje. Tu lahko sprejmejo 123 stanovalcev z zadovoljivo psihično in fizično kondicijo. Leta 1981 pa je bil zgrajen še novi del doma - zdravstveno negovalna enota II. Nahaja se v petnadstropni stavbi, ki je pomaknjena proti centru mesta. V njem lahko sprejmejo 118 stanovalcev, ki v celoti potrebujejo zdravstveno nego in oskrbo ali nadzor. Delo in mir sta sreče izvir, uči star pregovor. Človek mora vse življenje nekaj delati. To ga notranje izpolnjuje, mu daje občutek zadovoljstva in občutek sreče. Vse to človek doživlja, če se ukvarja s tistim, kar ga privlači. Iz tega izhaja, da človekova aktivnost v domu upokojencev izhaja predvsem iz njegovega osebnega zadovoljstva.

Prav zato zagotavljajo stanovalcem primerne oblike udejstvovanja in jim omogočajo čim višjo stopnjo samostojnosti. In to v okviru delovne terapije, fizioterapije, telovadbe, ure razvedrila, športnih aktivnosti, pevske in kulinarične ure. Stanovalci imajo možnost izposoje knjig v knjižnici. Vključijo se lahko v medgeneracijske skupine starejših za samopomoč. V manjših skupinah se ljudje zbližajo med seboj in iščejo življenjske stike v socialnem okolju. V dom prihajajo mladi prostovoljci, ki jim polepšajo dan z urico individualnega pogovora ali z glasbeno urico na skupinskih srečanjih. Stanovalcu pomagajo, da se prilagodi novemu okolju. To pogosto ni lahko, zato že pred preselitvijo v dom veliko časa namenijo razgovorom s stanovalci in njihovimi svojci.

Tako so v drugi polovici leta 1999 uvedli obiske na domu njihovih bodočih stanovalcev. Spoznavajo njihove bivanjske in druge razmere ter njihove interese. Kolikor je možno, se prilagajajo individualnim pričakovanjem stanovalcev in rešujejo njihove socialnovarstvene težave.

Slika 1: Nove kopalnice

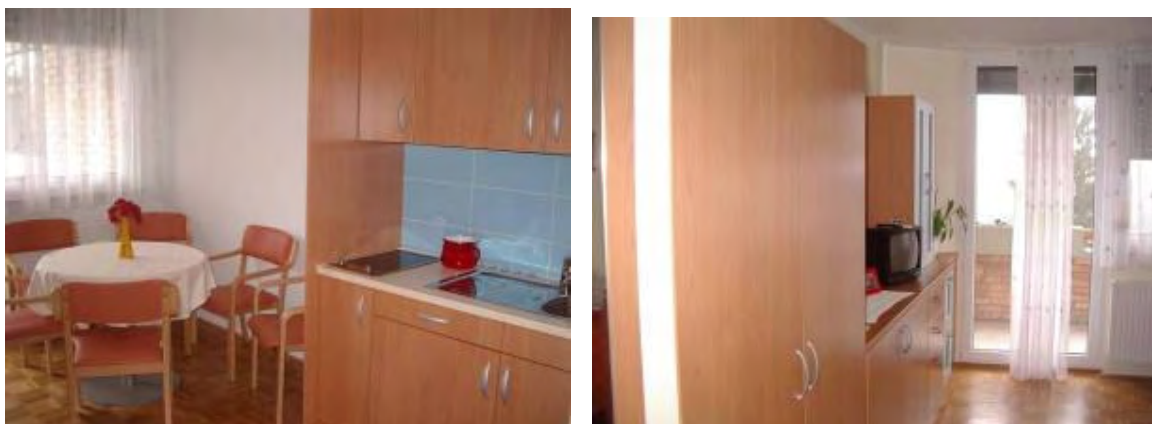

Prostori so prenovljeni in udobni. Stanovalci so navdušeni nad njimi. Nekateri živijo v domu in za njih skrbijo uslužbenci. Drugi pa so si v domu najeli stanovanje in se preživljajo sami. Zelo so navdušeni nad urejenostjo in čistostjo doma.

Dom ob Savinji je v lanskem letu postal še bolj prijazen in udoben, saj so prenovili 5. in 6. nadstropje zdravstveno negovalne enote 1. Veseli so, da je po napornih mesecih gradbenih del obnova končana in da lahko stanovalcem ponudijo še bolj kakovostno in varno bivanje.

Novo stanovanje je prilagojeno tehničnim pogojem za izvajanje storitev institucionalnega varstva starejših oseb. V nadstropjih so razširjena vsa vhodna vrata v sobe in vsa balkonska vrata. V vseh sobah so v kopalnicah vgrajene nove tuš kadi, zamenjali so talne obloge, urejeni so skupni prostori v vsakem nadstropju, ki šteje trinajst enoposteljnih in eno dvoposteljno sobo. V vseh sobah je novo pohištvo, čajna kuhinja je povečana v dnevno-bivalni prostor, adaptirane so skupne sanitarije. Obnovljen je skupni hodnik in razsvetljava hodnika. V obeh nadstropjih so vgrajena vetrolovna protipožarna vrata, prav tako so v vseh sobah vgrajeni tudi senzorji za javljanje požara.

Slika 2: Udobni prenovljeni prostori

V domu posebno pozornost posvečajo tudi prehrani. Zdrava prehrana je izredno pomembna pri starejših osebah. Človek zlasti s staranjem pridobi drugačen metabolizem in način življenja. Težje se prilagaja spremembam, ker ima ustaljene prehranske navade. Pogosto so prisotne bolezni, uživanje zdravil, nastopijo tudi težave pri uživanju hrane.

Hrana je pri starejših povezana s psihološkimi dejavniki ne le samo za pokrivanje fizioloških potreb, zato je njihov odnos do kakovosti obrokov hrane zelo različen.

V domu starejših pripravljajo hrano po načelih varne in zdrave hrane in skrbijo za uravnoteženost. Poseben namen ima tudi način preskrbljenosti s hrano. Pomembno je tudi, da ljudje zaužijejo hrano takoj po pripravi in da so obroki lepo pripravljani. Skratka potrebno je uskladiti dejavnike, kot so osamljenost, apetit, sitost, dobra in sveža hrana. Tudi okolje je pomembno. Normalna prehranjenost je pogoj dobrega zdravja, počutja in sploh dobre kondicije starega človeka. Slab tek, kronične bolezni, starostne spremembe, zdravila in drugi zunanji vplivi so lahko vzrok za neustrezno prehranjevanje. Po drugi strani pa je nevarna tudi neaktivnost ob razmeroma dobrem apetitu ljudi, ki hitro privede k debelosti. Starejši človek postopoma opušča tudi druge družbene dejavnosti, kar se lahko kaže v pretiranem uživanju hrane in kot posledica v debelosti. Pozneje, v visoki starosti, pa tudi hrana že izgublja pri njih svoj pomen in zato se lahko pokažejo znaki nedohranjenosti.

2. 1. 2 ŽIVLJENJE V DOMU

Dom starejših Ob Savinji je pravi počitniški dom. Starejši, ki prebivajo v domu, se imajo glede na nekaj intervjujev lepo. Pravijo, da imajo vedno kaj, da se zamotijo.

Slika 3: Pustno rajanje

Vsak dan se nekaj dogaja. Ali imajo športne dejavnosti ali glasbene nastope slavnih pevcev (obiskali so jih že Modrijani, Nuša Derenda,...), pa tudi ročnodelske dejavnosti

izvajajo, skratka ni jim dolgčas. Za vsak mesec imajo okvirno organizirano dogajanje, ki bo potekalo v domu. Dogajanje je oblikovano glede na letni čas, mesec,... npr. v februarju imajo prireditev za pust - pustno rajanje.

Slika 4: Izdelovanje butar

Aprila večino časa posvetijo veliki noči. Izdelujejo butare, skupaj z otroci iz vrtca Anice Černejeve. Izdelovanje butar je sedaj že tradicionalna prireditev.

Nekateri stanovalci doma Ob Savinji pa sodelujejo tudi v pevskem zboru. Zbor šteje 10 - 15 članov. Lani so bili na pevski reviji v Metliki. Stanovalci tudi zelo veliko

sodelujejo v športnih igrah. »Važno je sodelovati, ne zmagati« je njihov cilj. Imeli so tudi veliko piknikov ter božično novoletno zabavo, ki je potekala decembra.

Slika 5: Obisk otrok ob praznovanju rojstnih dni

Vsak mesec pa imajo tudi praznovanje rojstnih dni. Naredijo praznovanje za vse tiste, ki praznujejo tekoči mesec. Starostnike pridejo obiskat otroci iz bližnjega vrtca.

Kar pa je na nas naredilo poseben vtis, je pisanje pesmi. Nekateri so namreč tudi zelo pesniško nadarjeni. Veliko stanovalcev piše pesmi in nam najljubši pesmi bomo tukaj tudi objavili.

Ljubezen

Čuješ vetra tih šepet
in breze, jelke šelestet?
Vseh drobnih ptičic spev,
to ljubezni je odmev.

Na jasi čaka fantič moj,
nanj zvezde svetijo nocoj.
Pojdem ga pozdravit tja,
objamem in poljubim ga.

(Ana Hrastnik)

V domu Ob Savinji

Težave so opozorile me
in odločila sem se.
Sreča se mi je nasmehnila,
lepo sobo sem dobila.

Če kdaj hudo mi je,
le na gumb pritisne se.
»Kaj želite?« vprašajo
in željo mi izpolnijo.

V domu prijaznih ljudi
naj se nihče živeti ne boji.

(Vida Mohar)

2. 1. 3 ANKETE ZA UČENCE

Anketo smo razdelili 149 učencem predmetne stopnje na Osnovni šoli Hudinja. Naš namen te ankete je bil, da ugotovimo, kaj o starostnikih mislijo osnovnošolci, in kakšen je njihov odnos do teh ljudi.

2. 1. 3. 1 ANKETNI LIST

Smo učenke osmega in devetega razreda in delamo raziskovalno nalogo o starostnikih. S sodelovanjem pri tej anketi boš pomagal/a pri dokončni izdelavi naloge, zato te prosimo, da jo rešiš. Anketa je anonimna, zato pričakujemo iskrene odgovore. Pri vseh vprašanjih je možen samo eden odgovor. Hvala za sodelovanje.

1. Spol: M Ž

2. Razred: 5. 7. / 9 8. / 9 9. / 9

3. Ali se kje srečuješ s starostniki, torej z ljudmi, starejšimi od 65 let?

- a) da, pogosto
- b) da, redko
- c) ne, nikoli

4. Kakšen je tvoj odnos do teh ljudi?

- a) spoštujem jih
- b) do njih nimam posebnega spoštovanja
- c) smilijo se mi
- č) drugo: _____

5. Kakšno življenje imajo po tvojem mnenju starostniki?

- a) so osamljeni
- b) so redko osamljeni, saj jih obiskujejo sorodniki
- c) niso osamljeni, saj so organizirano aktivni
- d) drugo: _____

6. Kako si ti predstavljaš svoje življenje v starejših letih?

- a) preživel ga bom brez aktivnosti, bom lenaril
- b) pričakujem, da me bodo obiskovali mlajši sorodniki
- c) udeleževal se bom razno raznih aktivnosti
- d) drugo: _____

7. Ali se svoje starosti veseliš?

- a) da
- b) ne
- c) delno

8. Kje po tvojem mnenju bivajo starostniki, ki so ostali brez družine, doma ...?

- a) pri sorodnikih
- b) v bolnišnici
- c) v domu starejših
- d) drugo: _____

9. Nekateri starostniki svoja zadnja leta preživijo v domu za ostarele. Kaj meniš, kakšno življenje imajo tam?

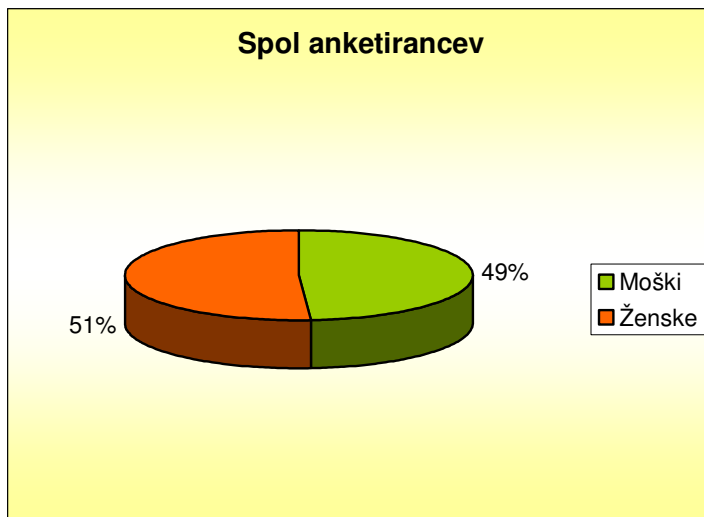
- a) vsak dan je enak dnevu
- b) dejavnosti imajo samo v dopoldanskem času
- c) čez cel dan se odvijajo razne dejavnosti
- d) drugo: _____

10. Kakšno je tvoje mnenje o starostnikih?

- a) so ves čas nejevoljni in zaprti vase
- b) so zelo neprilagodljivi in vedno vztrajajo pri svojem
- c) so zelo zabavni in znajo popestriti še tako turoben dan
- d) so potrpežljivi in razumevajoči
- e) drugo: _____

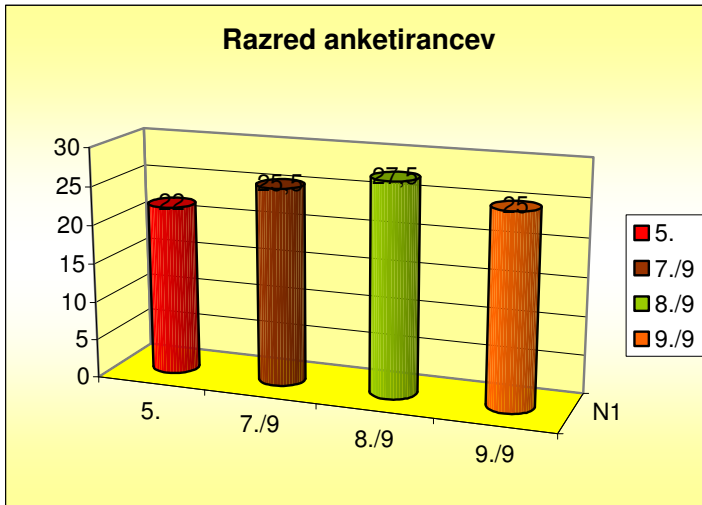
2. 1. 3. 2 ANALIZA ANKETE

1. Spol anketirancev

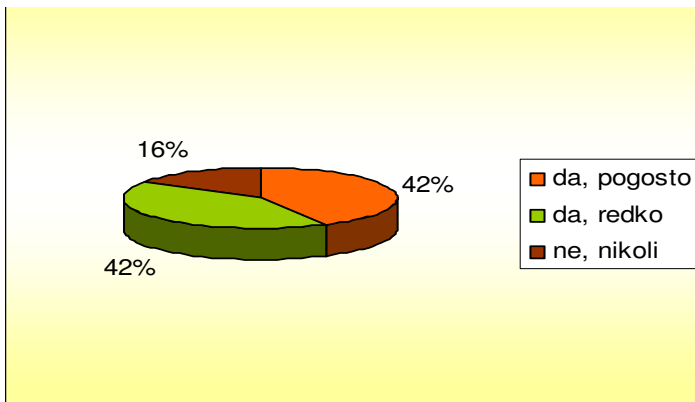
Anketo je reševalo 73 fantov, kar znaša 49% in 76 deklet, kar je 51%.

2. Razred anketirancev

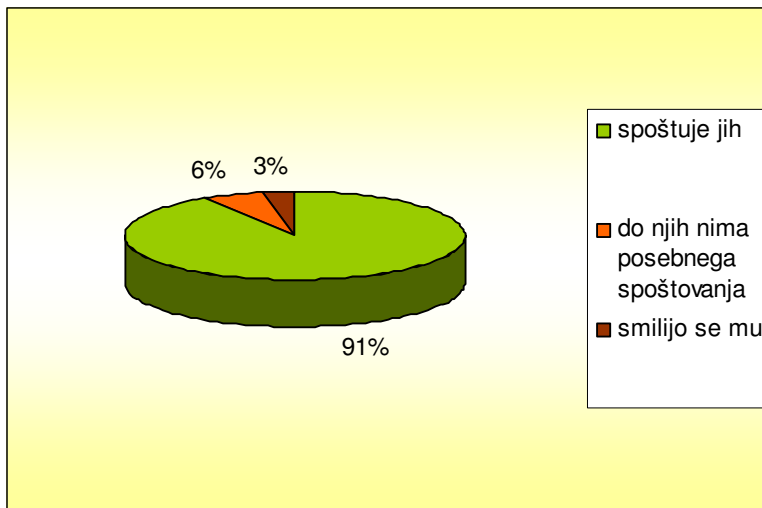
Anketiranci so bili stari od enajst do štirinajst let, in sicer: triintrideset enajstletnikov (22%), osemtrideset dvanajstletnikov (25,5%), enainštirideset trinajstletnikov (27,5%) in sedemtrideset štirinajst letnikov (25%).

3. Srečevanje učencev s starostniki

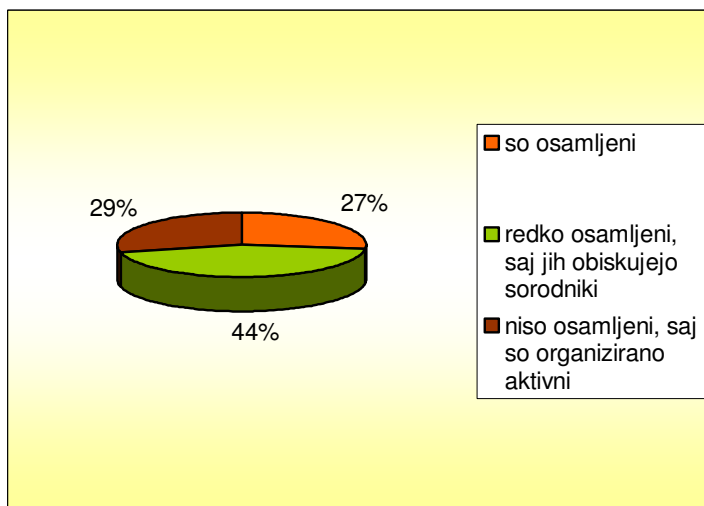
Na vprašanje, ali se učenci srečujejo s starostniki (ljudmi starejšimi od 65 let), je dvainšestdeset učencev (42%) odgovorilo z odgovorom da, pogosto, triinšestdeset učencev (42%) je odgovorilo z da, redko, štiriindvajset učencev (16%) pa je odgovorilo z odgovorom ne, nikoli.

4. Odnos učencev do starostnikov

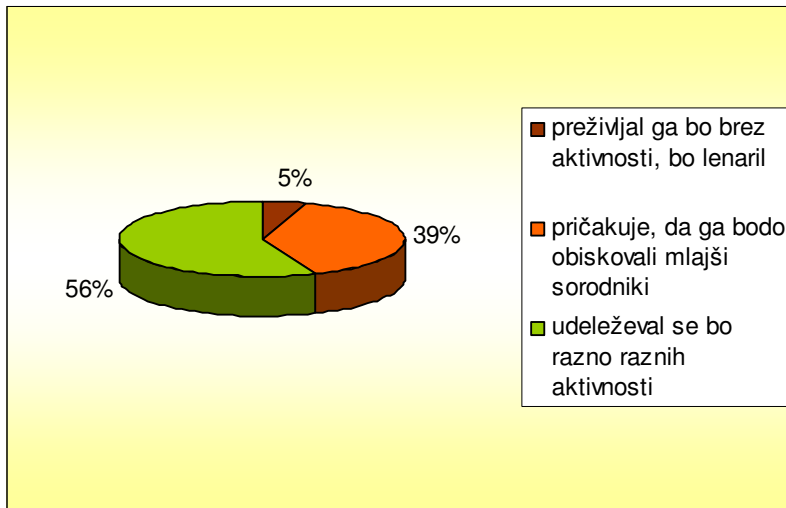
O svojem odnosu do starejših je sto šestintrideset učencev (91%) odgovorilo, da jih spoštujejo, devet učencev (6%) je odgovorilo z odgovorom, da do njih nimajo posebnega spoštovanja, štiri učenci (3%) pa so napisali, da se jim smilijo.

5. Mnenje učencev o življenju starostnikov

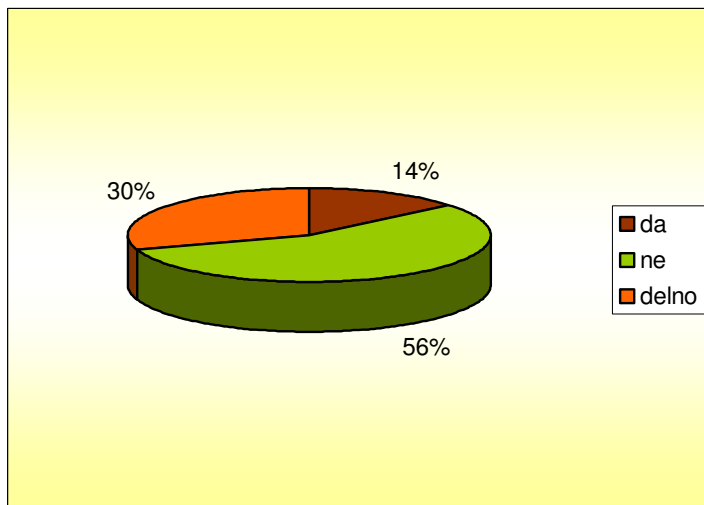
Skoraj polovica učencev (44 %) je mnenja, da so starostniki le redko osamljeni, saj jih obiskujejo sorodniki, 27 % jih je mnenja, da so starostniki osamljeni, 29 % pa jih meni, da starostniki niso osamljeni.

6. Predstave učencev o njihovi starosti

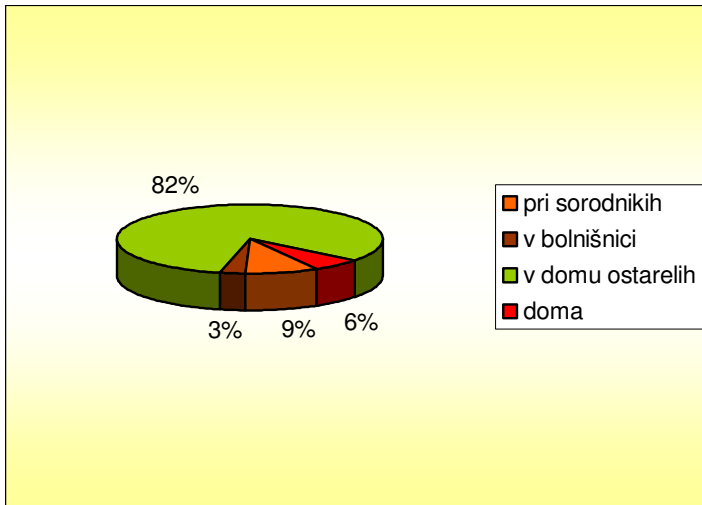
Več kot polovica anketiranih verjame, da bo svojo starost preživljala aktivno (56 %), 39 % pričakuje obiske mlajših sorodnikov, 5 % učencev pa bo v starosti aktivnosti opustilo in bodo lenarili.

7. Pričakovanje starosti

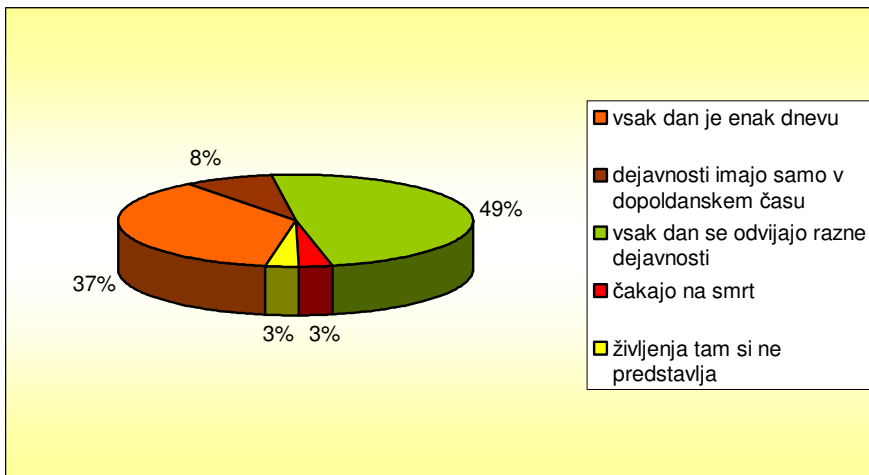
Več kot polovica anketiranih (56 %) se svoje starosti ne veseli, 14 % jih je odgovorilo pritrdilno, 30 % pa jih je obkrožilo odgovor delno.

8. Predvidevanje učencev o tem, kje starostniki prebivajo

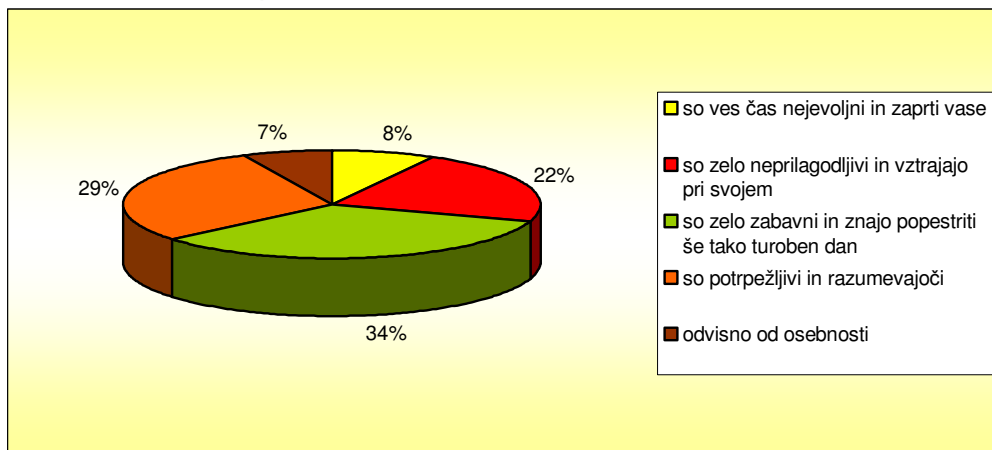
Kar 82 % anketiranih meni, da starostniki živijo v domovih za ostarele, 9 % jih meni, da so pri sorodnikih, 6 % pravi, da so doma, 3 % anketiranih pa je prepričanih, da starostniki zadnja leta življenja preživijo v bolnišnici.

9. Mnenje učencev o bivanju v domu za ostarele

Skoraj polovica vprašanih meni, da se v domu vsak dan odvijajo razne dejavnosti, 37 % jih je mnenja, da so si dnevi v domu zelo podobni, 8 % jih misli, da se dejavnosti sicer odvijajo, a samo v dopoldanskem času, 6 % pa jih je odgovorilo z odgovorom drugo, in sicer da starostniki v domu čakajo na smrt (3 %) in da si življenja tam ne predstavljajo (3 %).

10. Mnenja učencev o starostnikih

34 % anketiranih ima o starostnikih zelo pozitivno mnenje, saj menijo, da so zabavni in znajo popestriti tudi turobne dneve, 29 % jih meni, da so starostniki potrpežljivi in razumevajoči, 22 % jih meni, da so starostniki neprilagodljivi, 8 % jih je odgovorilo, da so starostniki nejevoljni in zaprti vase, 7 % anketiranih pa je odgovorilo, da je to odvisno od osebnosti.

2. 1. 4 POGOVORI S STAROSTNIKI

En del našega raziskovanja predstavljajo tudi pogovori s starostniki. Teh je bilo šest (tri ženske in trije moški), vsi pa živijo v domu. Vsem smo zastavili enaka vprašanja, ker pa so si odgovori precej podobni, bomo objavile samo bistvene ugotovitve razgovorov.

Vprašanja pa so bila:

- × Kako bi opisali bivanje v domu?
- × Kako preživljate prosti čas (prireditve, dejavnosti)?
- × Ste zadovoljni z oskrbo v domu? Vas kaj moti?
- × Ali ste zadovoljni z urejenostjo doma?
- × Koliko časa bivate v domu? Se je v tem času kaj spremenilo?
- × Kaj si želite za prihodnost?

Slika 6: Starostniki, ki bivajo v domu

Naši sogovorniki so z veseljem privolili tudi v fotografiranje. Na tej sliki so (z leve proti desni): g. Zdravko Trogar, g. Jakob Verbovšek in ga. Štefanija Perko. Vsi trije so v Svetu stanovalcev, ki med drugim zastopa interese stanovalcev.

Zaposleni varovance ves čas spodbujajo, da jim povedo, kaj potrebujejo in česa si želijo. Posledica tega je dobro, živahno vzdušje v domu, v katerem se ves čas nekaj dogaja.

Že od začetka leta pa vse do novega leta ne bo minil niti en teden brez kakšne prireditve, ki jih imajo varovanci tako radi.

Varovanci pravijo, da je dom hiša prijaznih ljudi, da niso mogli verjeti, da jim bo na starost tako lepo, in da so uslužbenci doma zelo prijazni in spoštljivi. Poleg tega se še vedno lahko počutijo kot meščani. Dom stoji v samem središču mesta in ker se lahko varovanci nemoteno gibljejo tudi zunaj doma, jih ta ne utesnjuje. Tudi zlati grb Mestne občine Celje, ki ga je dom dobil, je bil posvečen njim. Direktorica ga je sama nesla od sobe do sobe, da so ga lahko vsi videli, in povedala varovancem, da je ta grb priznanje ne njenemu, marveč njihovemu skupnemu delu.

Slika 7: Gospa Viktorija Colnar

Gospa Viktorija Colnar je ena izmed uporabnic doma, ki najdlje živi v oskrbovanih stanovanjih. Ob smrti svojega moža je ugotovila, kaj pomeni biti sam in bolan. Zelo je zadovoljna z dobro hrano,

oskrbo, dobrimi uslužbenci. Postrežba je prijetna. Za prihodnost si želi čim več zdravja in da bi bila čim dlje samostojna.

Slika 8: Starostnika, ki prihajata v Dnevni center

Na vprašanje, kako preživljajo prosti čas, so nam dali zelo podroben odgovor, in sicer so šli od meseca do meseca in nam za vsak mesec povedali, kaj se je zanimivega dogajalo:

Januarja je vladalo nekakšno zatišje po napornem decembru, zato so imeli še nekaj nastopov z božično vsebino.

Slika 9: Ta veseli pust

V **februar** so vstopili kar se da pomembno. Že na začetku jih obiskal minister za delo, družino in socialne zadeve mag. Janez Drobnič. Kmalu je sledila prireditev ob kulturnem prazniku ter nastop društva upokojencev Selnica on Dravi. V tem mesecu so imeli še predstavitev zelišč in seveda veliko pustovanje.

Marec je minil v znamenju žensk, zato so k njim povabili učence II. osnovne šole Celje in učence Osnovne šole Ljubečna, obiskala pa njih je tudi simpatična pevka Nuša Derenda. Mesec so zaključili s predstavitvijo zeliščnih krem.

April so posvetili pripravi na Veliko noč. Izdelovali so butare, skupina Metulj pa jim je pripravila svojo predstavo. Proti koncu meseca so jih obiskali Celjski folkloristi, s katerimi so se veselo zavrteli ter prisluhnili Celjskem oktetu.

Mesec **maj**, »ki kar poka od življenja«, so pričeli z nastopom komornega zbora Celje. Obiskal jih je tudi pianist Vasilij Centrih ter Ljudski pevci društva upokojencev Petrovče. Pomerili so se na prvem kvartopirskem turnirju.

Slika 10: G. Bojan Šrot in ga. Ana Mulej

Konec maja so praznovali 105. rojstni dan Ane Mulej, ki sta se ga udeležila tudi minister za delo, družino in socialne zadeve mag. Janez Drobnič ter celjski župan Bojan Šrot.

Junija jih je toplo vreme zvalo na številne izlete. Odpravili so se v Ribnico, na Brezje ter v Metliko na Pevsko revijo zborov stanovalcev. Športna skupina se je udeležila športnih iger v Šmarjah. V domu pa nam jim zapel meščanski pevski zbor gostincev.

Julija in **avgusta** je vladalo nekoliko zatišja, vendar so ga občasno razgibali zares dobri nastopi. Mednje spadata nastop harmonikarjev in koncert skupine Modrijani, ki so »dodobra razgrela naše pete«. Ogleдали so si tudi predstavitev umetniških fotografij gospoda Hermana Čatra. Konec avgusta so »nam dodobra začinile še orientalske plesalke«.

Začetek **septembra** je minil v znamenju poletnega piknika z zamudo in čakanjem na vselitev v prenovljene prostore. Organizirali so izlet v Rogatec.

Slika 11: Kostanjev piknik

Oktober so si ogledali nastop tamburaške skupine Feniks, društvo Intuicija jim je predstavilo svoje delovanje in zdravljenje z bioenergijo. Ljudski pevci Up so jim polepšali dan na najboljši možen način - s humorjem in petjem. Ob zaključku meseca so jim članice literarne skupine Besed, besede in pevski zbor stanovalcev pripravili program ob Dnevu reformacije in dnevu spomina.

November se je pričel s praznovanji, saj je dnevni center praznoval že drugi rojstni dan. Prostovoljci srednje zdravstvene šole Celje pa so se na njih spomnili ob Martinovem. Proti koncu novembra so bili že vsi v znamenju približujoče se razstave in prireditev, povezanih z njeno otvoritvijo. Hkrati se je dom spreminjal v eno samo božično pravljico - okrasili so ga s smrekicami in adventnimi venčki. Prireditev ob otvoritvi razstave so pripravili zbor stanovalcev »Slavčki«, zbor zaposlenih »Besede, besede« s svojimi pesmimi. Razstava je na ogled ponudila mnogo ročnih del, ki bodo »brez zanimanja mladih ljudi za to delo počasi tonile v pozabo«.

V prazničnem **decembru** jih je ponovno obiskal Mešani pevski zbor gostincev Celje, dijaki srednje zdravstvene šole pa so jim pripravili božično - novoletni program. Poleg tega so si ogledali še nastop ženskega pevskega zbora Griže ter mesec zaključili s tradicionalno novoletno zabavo, kjer sta igrala stara znanca Jernej in Franci. Tik pred novim letom pa so dočakali še nastop moškega pevskega društva »Pod gradom«.

Vsi naši sogovorniki so z življenjem v domu zelo zadovoljni. Ničesar ne pogrešajo in ničesar ne bi spremenili. Zadovoljni so tako s sobami kot tudi z zaposlenimi. Pravijo, da sodobno opremljene sobe zadovoljijo še tako zahtevnega stanovalca. V domu bivajo od tri do šest let in v tem času so se stvari spremenile samo v pozitivno smer – novo opremljeni prostori ipd.

Poleg prej naštetih prireditev so za stanovalce organizirane tudi različne dejavnosti; skupina za samopomoč, kulinarična skupina, kvartopirska skupina, literarna skupina, pevski skupina ...

Želja za prihodnost je pri vseh enaka: želijo si zdravja in tako lepo življenje še naprej.

2. 2 DISKUSIJA

Skozi življenjska obdobja neusmiljeno hitimo za uspehi – najprej v šoli, nato v službi, pa za materialnimi dobrinami in osebno srečo. Končno spoznamo, da smo ujetniki časa in utripa sodobnega življenja. Zmanjka nam časa za družinsko življenje, prijatelje, razdalje med mladimi in starejšimi se večajo. Tedaj spoznamo, da smo vedeli premalo o učenju za življenje. Nismo razmišljali, kako bo, ko bomo stari, s kom, kje in kako bomo živeli. Iščemo se, tožimo, da smo osamljeni, zapuščeni, nimamo prijateljev, s svojci se ne razumemo in nismo dober zgled mlajšim. To je ena plat zgodbe, drugo plat živijo starostniki v domu Ob Savinji.

Na samem začetku našega pogovora o starostnikih smo se bile enake v prepričanju, da starostniki, ki bivajo v domovih za ostarele, niso srečni. Pa smo se zelo zmotile, in vesele smo, da je tako. Utrip življenja v domu Ob Savinji nam je dokazal, da je situacija ravno obratna. Naši sogovorniki so nas prepričali, da so v domu popolnoma srečni in zadovoljni in imajo tam vse, kar za svoje življenje potrebujejo.

Tudi drugo hipotezo, da starostniki v domu pogrešajo dejavnosti in aktivnosti, moramo zanikati. Naši sogovorniki so namreč živahno naštevati dejavnosti in prireditve, ki se pri njih kar naprej odvijajo, in pri tolikšnem programu so najverjetneje še kakšno prireditev izpustili. Tudi v željah so nas presenetili. Res je, da si vsi želijo samo eno – zdravje, a želja je in je tako tudi življenje bolj polno in smiselno.

Tretjo hipotezo lahko potrdimo le delno. Nismo napačno predvidevale, da se učenci svoje starosti ne veselijo (56 % anketiranih je namreč odgovorilo, da se starosti ne veseli). Smo pa bile mnenja, da bodo v glavnem zadnja leta preživeli doma, kjer jih bodo obiskovali sorodniki. Tako jih je odgovorilo le 39 %, več kot polovica anketiranih pa je prepričanih, da bodo svojo starost preživeli aktivno.

Hipotezo o spoštljivem odnosu do starejših smo postavile zelo pravilno. 91 % anketiranih je namreč odgovorilo, da starejše ljudi spoštujejo, ravno tako pa je bilo zelo pozitivno mnenje o starostnikih: več kot polovica jih je namreč prepričanih, da so starostniki zabavni, potrpežljivi in razumevajoči. To hipotezo smo postavile na podlagi našega razmišljanja o starejših in vesele smo, da jih večina misli podobno.

Skoraj polovica vprašanih meni, da se v domu vsak dan odvijajo razne dejavnosti, 37 % pa jih je mnenja, da so si dnevi v domu zelo podobni. Tako našo zadnjo hipotezo, da učenci o domovih vedo zelo malo, delno potrjujemo. V glavnem torej vedo, da dejavnosti v domovih so, ne vedo pa, kako raznovrstne in pogoste so.

Dom Ob Savinji je torej trden dokaz, kako lahko starostniki mirno in brez posebnih stresov preživijo starost. Brez stalne skrbi, kdo bo skrbel za njih, če bodo zboleli, kaj bodo počeli danes, če jih nihče ne obiše ipd. Poleg vsega starostnike v domu obiskujejo otroci iz vrtca, dijaki iz srednjih šol in to medgeneracijsko druženje pomeni več kot le medsebojna srečanja.

In ker se lahko od starejših marsikaj naučimo, je prav, da jih spoštujemo, cenimo, da imamo do njih dobro mišljenje. Starostniki so namreč tisti, ki so v življenju marsikaj doživeli in ravno zato so to ljudje, vredno zaupanja in spoštovanja. Prav je, da jim namenimo kdaj kakšen nasmeš, pozdrav in toplo besedo – to jim namreč pomeni zelo veliko. Pa še mi se bomo dobro počutili.

3 ZAKLJUČEK

Menimo, da pri nas v vsakdanjem življenju pogosto pozabljamo na starejše, ker so nekako odrinjeni iz aktivnega delovnega življenja, mi pa se trudimo uloviti ritem, ki nam ga narekujejo vsakodnevne zadolžitve. Veliko starostnikov v Sloveniji živi doma in želi tudi starost preživeti tam. Mogoče se celo bojijo potarnati o svoji osamljenosti, da si ne bi mislili, da življenja na ta način ne zmorejo več. Mogoče so osamljeni, ali pa bi potrebovali le kakšno majhno pomoč, pa bi bilo njihovo življenje dosti lepše in lažje. Mogoče potrebujejo družbo, kratek sprehod. Mogoče bi radi komu povedali, kako je bilo včasih, kaj vse se je spremenilo. Kako bi bili njihovi dnevi bolj sončni in koliko več energije bi imeli, če bi vedeli, da niso sami, da jim ob strani stojijo ljudje, ki jim je mar za njih.

In prepričane smo, da v domu Ob Savinji delajo zelo prav tudi s tem, ko mlajše vključujejo v aktivno življenje starostnikov. Kaj je bolj primerno, kot povezovati mlade in stare v skupne aktivnosti! Starejšim bomo prinesli veselje, mladostno energijo, utrip sodobne družbe, mlade, na katere bodo prenesli svoje dragocene izkušnje in znanja. Mladi pa bomo lahko na življenje pogledali z očmi starejših, izkušenih in modrih, lahko bomo spoznali nove resnice, ki so jih rodile dolgoletne izkušnje, hkrati pa bomo videli tudi lepe plati staranja, ki so v tem času, ko ljudje nismo več generacijsko povezani, pogosto prikrite.

S prebiranjem literature, pogovorom z gospo Brglez Vivod in skozi pogovore s starostniki smo izvedele in se naučile marsikaj. Odličen vpogled na odnos do starostnikov so nam dale ankete. Življenje je veliko bogastvo, ki nam je podarjeno, a živeti ga moramo prav. Medgeneracijsko druženje je moč obojestranskega razumevanja, medsebojne solidarnosti, priznavanja, da smo eden drugemu potrebni in koristni. Pri tem lahko starejši veliko storijo, da bi znali sprejeti utrip življenja mladih, da bi razumeli tudi naše potrebe in stiske. Le tako si bomo postali bližji in bolj prijateljski ter zaupljivi. Starejši morajo dokazati, da je starost lahko lepa, ustvarjalno nadaljevanje življenja, če ga znamo spoštovati in usmerjati. Nas so v to starostniki v domu Ob Savinji stoddstotno prepričali in tako z zagotovostjo trdimo: TUDI JESEN ŽIVLJENJA JE LAHKO LEPA.

4 VIRI

4.1 LITERATURA

- * Milan, Pavliha ... idr.: Pravice in soodgovornost življenja v starosti, ur. Milan Pavliha, Velenje: Pozoj: Tecum, 2006;
- * Slovenski domovi za starejše. Predstavitev dejavnosti in organiziranosti domov za starejše in posebnih socialno varstvenih zavodov, Skupnost socialnih zavodov Slovenije, Ljubljana;
- * Moja upokojitev – moj novi izziv, ur. Jožica Šelb, Ljubljana: Gerontološko društvo Slovenije, 2001;
- * Ob Savinji. Interni časopis Doma ob Savinji, št. 22 / december, 2005;
- * Ob Savinji. Interni časopis Doma ob Savinji, št. 23 / december, 2006.

4.2 INTERNETNI NASLOV

- * www.ssz-slo.si

4.3 OSTALI VIRI

USTNI VIRI:

- * Maja Vivod, Celje, januar 2007, ustni vir;
- * starostniki, Celje, januar 2007, ustni vir.

4.4 VIRI FOTOGRAFIJ

- * Slike 1 – 11 - avtorji